

Zmiany wybranych parametrów biochemicznych w liściach *Brassica napus* wywołane obecnością jonów uranylowych w glebie

Małgorzata Majewska, Artur Nowak

Katedra Mikrobiologii Przemysłowej i Środowiskowej, Wydział Biologii i Biotechnologii, Instytut Nauk Biologicznych UMCS
malgorzata.majewska@mail.umcs.pl

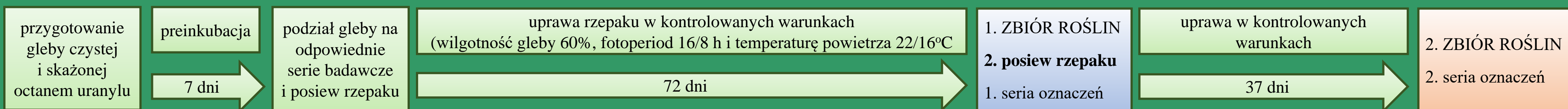
WPROWADZENIE

Uran jest metalem toksycznym, który wpływa na wiele procesów zachodzących w roślinach, prowadzi do zmian ich parametrów fizjologicznych, cytogenetycznych, biochemicznych, a także anatomicznych. Powoduje zmniejszenie powierzchni liści, ograniczenie transpiracji, ilości barwników fotosyntetycznych (chlorofil a, chlorofil b, karotenoidy), uszkodzenia struktury chloroplastów, a także hamowania ekspresji genów kodujących enzymy związane cyklem Calvina. W zależności od stężenia uranu może dochodzić do zmian struktury ściany komórkowej, deformacji i zamierania komórek. Negatywne zmiany zachodzące w roślinie mogą być również związane z nadprodukcją reaktywnych form tlenu tj.: H_2O_2 , $O^{\cdot}$, $\cdot OH$ i NO . Reaktywne formy tlenu aktywują system antyoksydacyjny składający się z enzymów antyoksydacyjnych do których należą np.: dysmutaza ponadtlenkowa, katalaza, peroksydaza askorbinianowa, reduktaza glutationowa oraz przeciwutleniacze tj. glutation i askorbinian.

Celem pracy było określenie aktywności wybranych enzymów antyoksydacyjnych, stężenia związków fenolowych i barwników fotosyntetycznych w liściach rzepaku uprawianego na glebie skażonej octanem uranilu uzupełnionej i nieuzupełnionej odpadową biomasą mikrobiologiczną

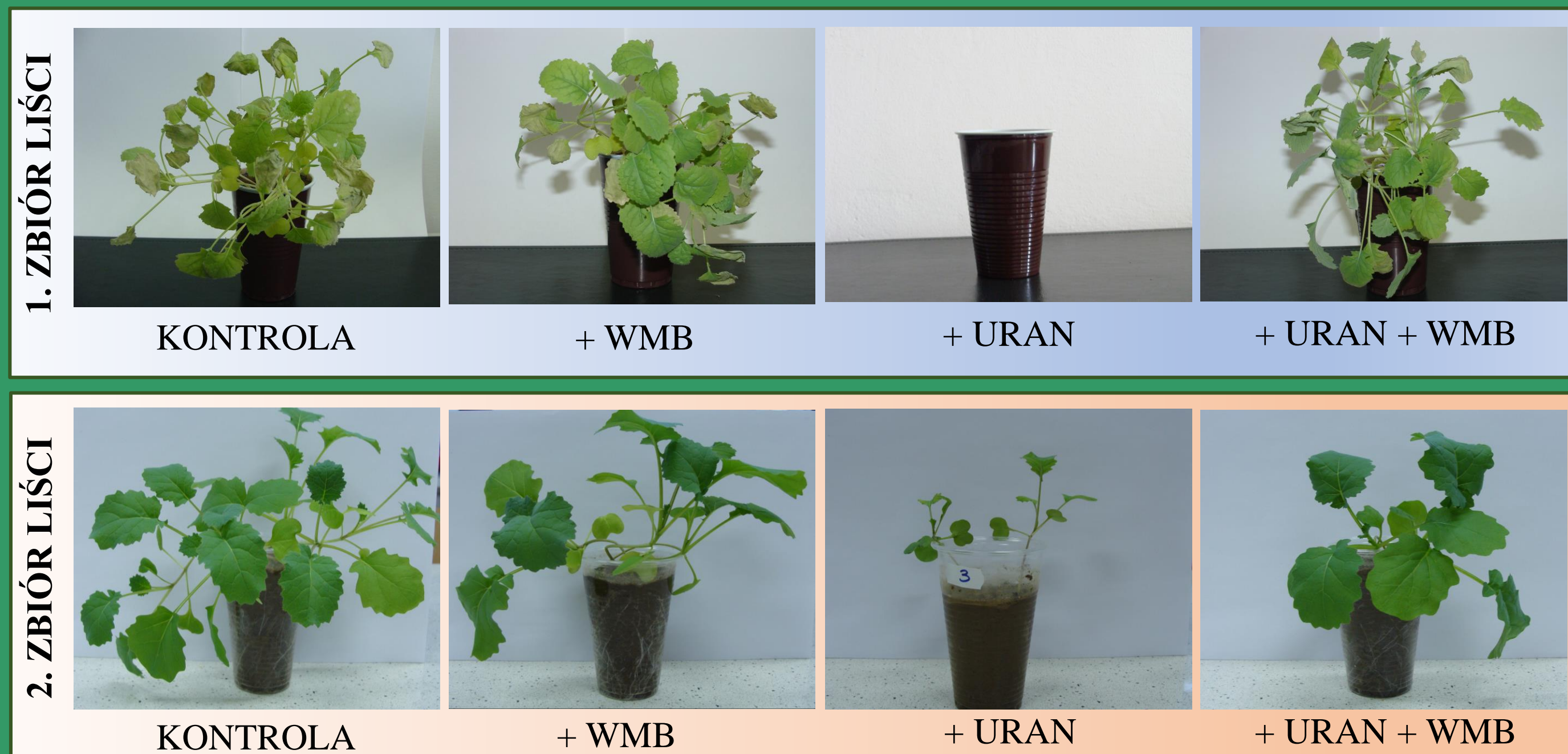
MATERIAŁY I METODY

W liściach *Brassica napus* L. oznaczano stężenie chlorofilu (Chl a i Chl b), karotenoidów, związków fenolowych oraz aktywność enzymów antyoksydacyjnych: peroksydazy askorbinianowej (APX), peroksydazy gwajakolowej (GPX), dysmutazy ponadtlenkowej (SOD) i katalazy (CAT). Rośliny uprawiano na odpowiednio przygotowanej glebie (Rys. 1.): (1) kontrolnej, (2) uzupełnionej 0,2% odpadowej biomasy mikrobiologicznej (WMB), (3) zanieczyszczonej U (0,04%) oraz (4) zanieczyszczonej U i uzupełnionej WMB. Rośliny zebrano po 72 dniach wzrostu (1. zbiór), a glebę ponownie obsiano rzepakiem (2. zbiór po 37 dniach).

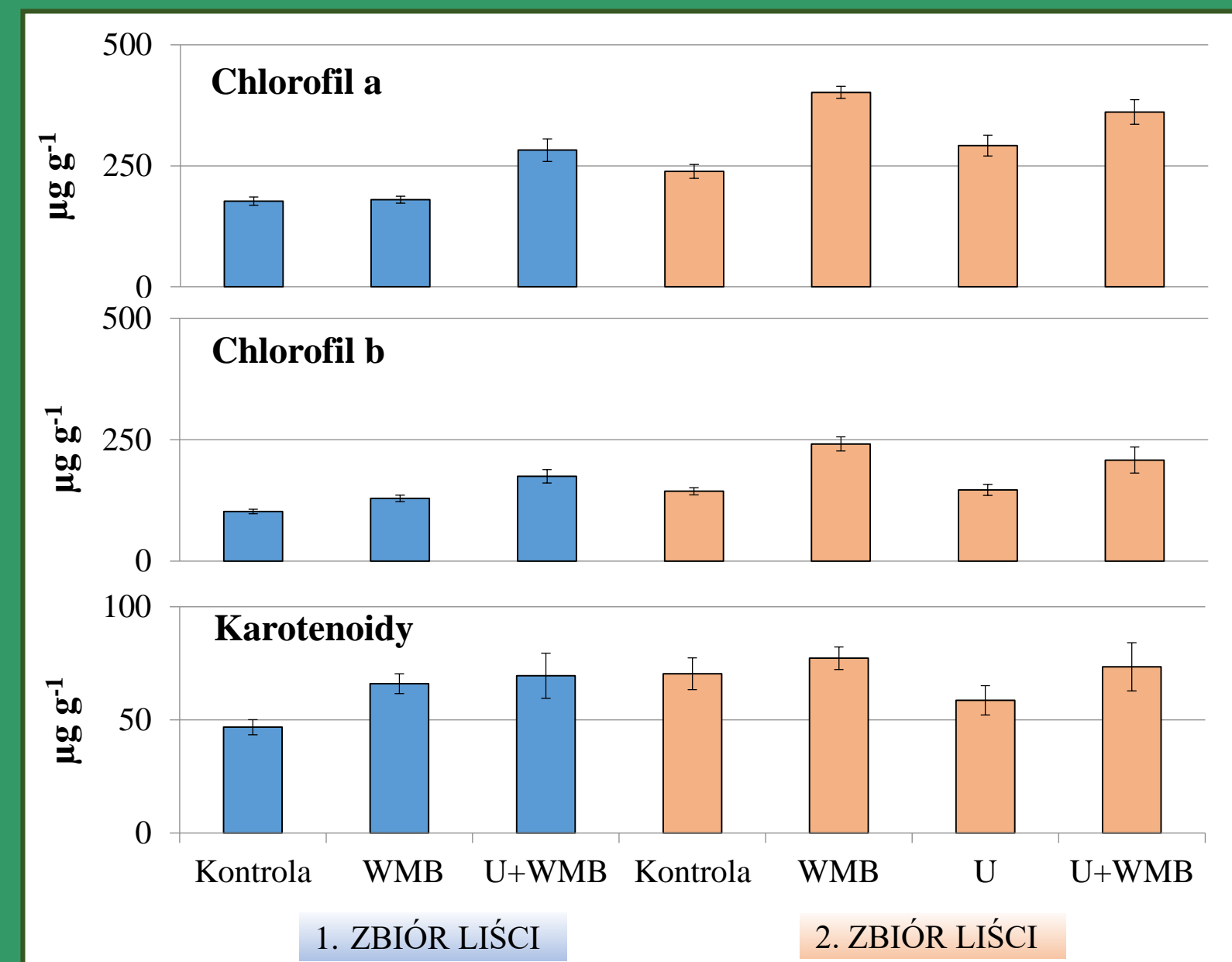

Rys. 1. Plan przygotowania doświadczenia doniczkowego

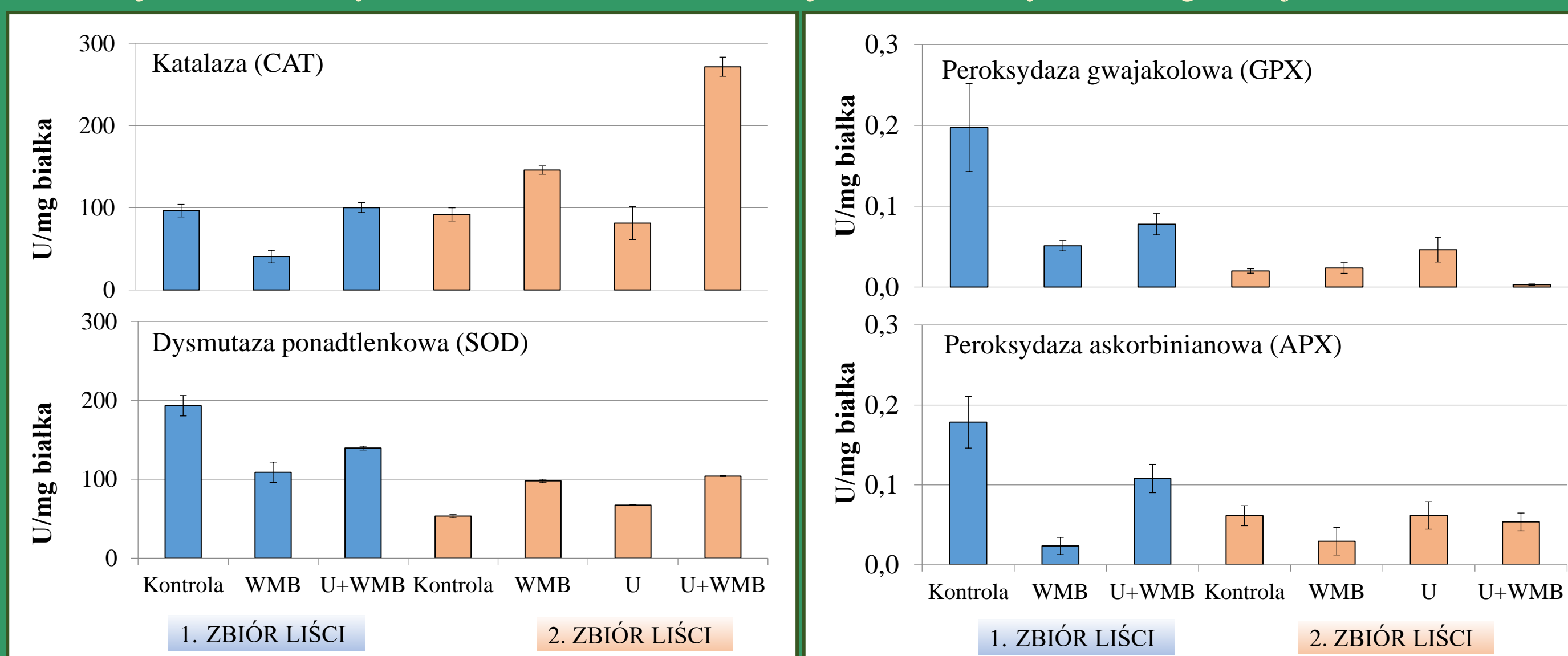
WYNIKI

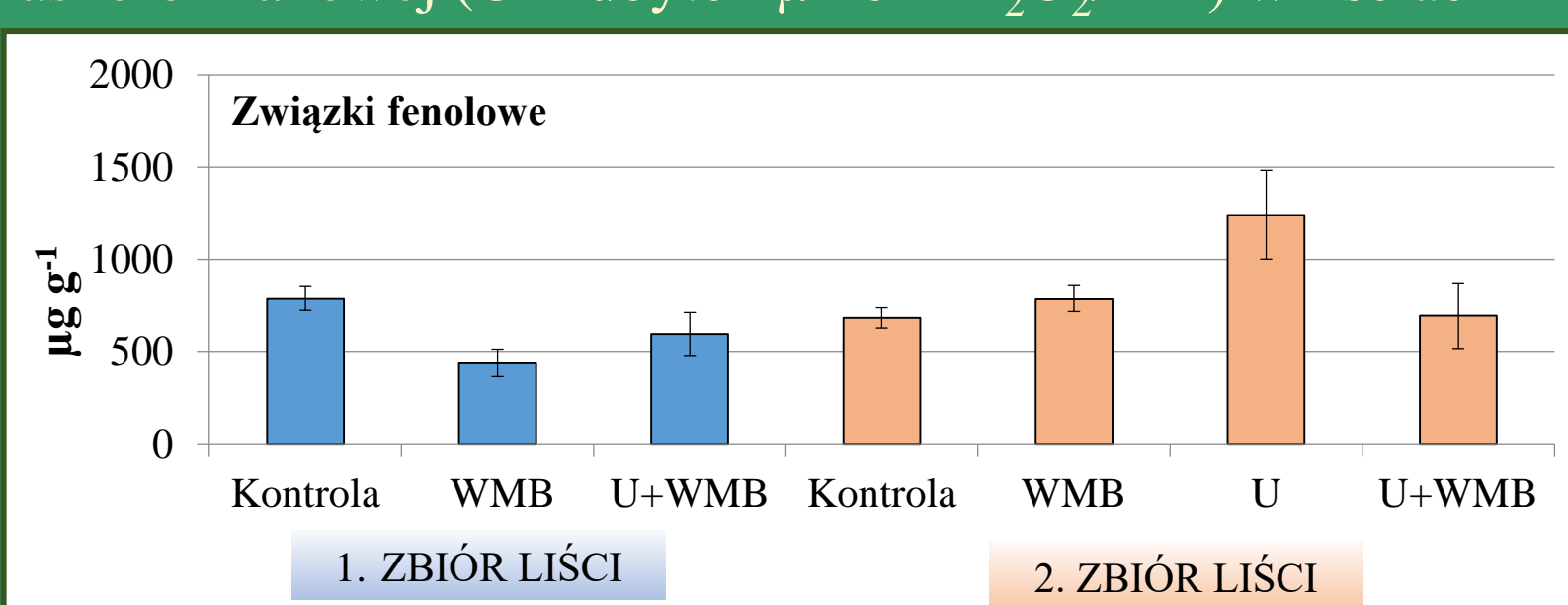
Rys. 2. Wzrost rzepaku na glebie czystej, wzbogaconej odpadową biomasą mikrobiologiczną (WMB), skażonej octanem uranilu oraz równocześnie skażonej octanem uranilu i wzbogaconej WMB

Rys. 3. Stężenie chlorofilu (Chl a i Chl b) i karotenoidów w świeżej masie liści rzepaku

Rys. 4. Aktywność katalazy (U = ubytek $\mu\text{moli } H_2O_2/\text{min}$), dysmutazy ponadtlenkowej (U = zahamowanie redukcji NBT/min), peroksydazy gwajakolowej (U = przyrost $\mu\text{moli tetragwajakolu}/\text{min}$) oraz peroksydazy askorbinianowej (U = ubytek $\mu\text{moli } H_2O_2/\text{min}$) w liściach rzepaku po pierwszym i drugim zbiorze roślin

Rys. 5. Stężenie związków fenolowych w świeżej masie liści

Tab. 1. Świeża masa [g] liści zebranych z 10 roślin rzepaku

Seria	1. Zbiór roślin	2. Zbiór roślin
Kontrola	3,38 ± 0,16	5,90 ± 0,22
WMB	5,13 ± 0,32	10,8 ± 0,57
U	0	3,52 ± 0,25
U+WMB	4,04 ± 0,79	12,31 ± 2,27

PODSUMOWANIE

1. Dodatek WMB do gleby zwiększył 2-krotnie świeżą masę roślin (Tab. 1).
2. Zawartość Chl a i b, karotenoidów (Rys. 3) oraz aktywność CAT i SOD (Rys 4.) były istotnie wyższe w tkankach roślin rosnących na glebie z dodatkiem WMB niż w roślinach kontrolnych i roślinach zebranych z gleby zanieczyszczonej uranem.
3. WMB istotnie zmniejszyła aktywność GPX w tkankach roślin rosnących na glebie zanieczyszczonej uranem, ale nie wpływała na aktywność tego enzymu w roślinach zebranych z gleby niezanieczyszczonej (2. zbiór roślin).
4. Aktywność APX w roślinach z gleby zanieczyszczonej z dodatkiem i bez WMB nie zmieniła się, natomiast w glebach niezanieczyszczonej z dodatkiem WMB zmniejszyła się w porównaniu do kontroli (Rys. 4).
5. Najwięcej związków fenolowych stwierdzono w roślinach zebranych z gleby zanieczyszczonej (Rys 5).

BIBLIOGRAFIA

1. Akash S. i in., 2022, *Environmental Pollution* 302, 1-15
2. Aydin D. i in., 2022, *Scientific Reports* 12, 1-13
3. Chen L. i in., 2021, *Journal of Hazardous Materials*, 413, 1-21
4. Hu N. i in., 2019, *Journal of Environmental Radioactivity*, 199, 59-65
5. Nowak A. i in., 2022, *Agronomy*, 12, 1170